

**МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ ЯКОСТІ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «САДІВНИЦТВО ТА
ВИНОГРАДАРСТВО»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності викладачів якістю освітньо-професійної програми «Садівництво та виноградарство» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному веб-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – науково-педагогічні працівники, які викладають навчальні дисципліни, що передбачені навчальним планом за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Садівництво та виноградарство» (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **упродовж 2020-2021 навч. року** за анкетною «якість освітньої програми». Всього опитано **8 респондентів**.

Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Анкета складалася з дев'яти блоків питань, які включали: оцінювання відповідності знань випускників з освітньої програми сучасному стану виробництва і бізнесу; ранжування за значимістю тринадцяти найбільш важливих компетентностей, оцінювання якостей та навичок випускників за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень); найбільш необхідні складові освітньої програми; необхідність залучання роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм та відкриті питання щодо дисциплін, які необхідно ввести та вивести з освітнього процесу, інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітньої програми.

Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Садівництво та виноградарство» за критерієм «**Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу**» наведено на рисунку 1.

Рис. 1. Оцінювання «Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу» (у відсотках)

Результати ранжування тринадцяти найбільш важливих компетентностей випускника для роботи за фахом (1- найбільш важлива) представлено у табл. 1.

Таблиця 1 - Ранжування пунктів щодо важливості компетентностей випускника для роботи за фахом

Назва компетентності	Рейтинг
1 блок	
Здатність застосовувати знання на практиці	1
Здатність до аналізу і синтезу	2
Засвоєння основ базових знань з професії	3
Базові загальні знання	4
Усне і письмове спілкування рідною мовою	5
Знання другої мови	6
2 блок	
Здатність до навчання	1
Здатність пристосовуватись до нових ситуацій	2
Прийняття рішень	3
Дослідницькі навички і уміння	4
Здатність до критики та самокритики	5
Елементарні комп'ютерні навички	6
Здатність породжувати нові ідеї (креативність)	7

Моніторинг оцінювання якостей та навичок випускників освітньої програми за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень) наведено в таблиці 2.

Таблиця 2 - Оцінювання якостей та навичок випускників (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали				
	1	2	3	4	5
Рівень загальнотеоретичної підготовки	0	0	12,5	75,0	12,5
Рівень базових (професійних) знань і навичок	0	0	12,5	62,5	25,0
Стратегічне мислення	0	0	25,0	50	25,0
Націленість на кінцевий результат	0	12,5	25,0	37,5	25,0
Здатність працювати в колективі, команді	0	0	12,5	50	37,5
Здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці	0	0	12,5	87,5	0
Націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання	0	0	25,0	25,0	50
Навички управління персоналом, колективом	0	12,5	25,0	37,5	25,0
Ерудованість, загальна культура, комунікабельність	0	0	25,0	62,5	12,5
Володіння інформаційними та комунікаційними технологіями	0	0	0	62,5	37,5
Ведення ділової документації	0	0	37,5	62,5	0

Результати оцінювання показали достатньо **високий рівень** (максимальну суму відсотків за балами 4 і 5) наступних якостей та навичок випускників: «володіння інформаційними та комунікаційними технологіями»(100%) та по 87,5% - «рівень загальнотеоретичної підготовки». «рівень базових (професійних) знань і навичок», «здатність працювати в колективі, команді», «здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці».

Меншими балами оцінили наступні критерії (максимальну суму відсотків за балами 2 і 1, по 12,5%)- «націленість на кінцевий результат», «навички управління персоналом, колективом».

Моніторинг оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Садівництво та виноградарство» наведено в таблиці 3.

Таблиця 3 - Оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Садівництво та виноградарство» (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали
Спрямованість дисциплін на майбутню професію	100
Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах	100
Співвідношення теоретичної і практичної частини	88
Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	50
Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи)	38
Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін	38
Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	25
Доступ до навчальної і наукової літератури бібліотеки університету	25

Аналіз таблиці 3 показує, що за результатами опитування респондентів найбільш необхідних складових ОПП «Садівництво та виноградарство» наступні:

1. Спрямованість дисциплін на майбутню професію (100%);
2. Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах(100%);
3. Співвідношення теоретичної і практичної частини (88%);
4. Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо) (50%);
5. Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи) (38%).

Тому, при оновленні освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

Результати щодо необхідності залучення роботодавців, на думку викладачів, до розроблення та модернізації освітньої програми показані на рисунку 2, з якого не важко пересвідчитись в 100% - й позитивній відповіді.

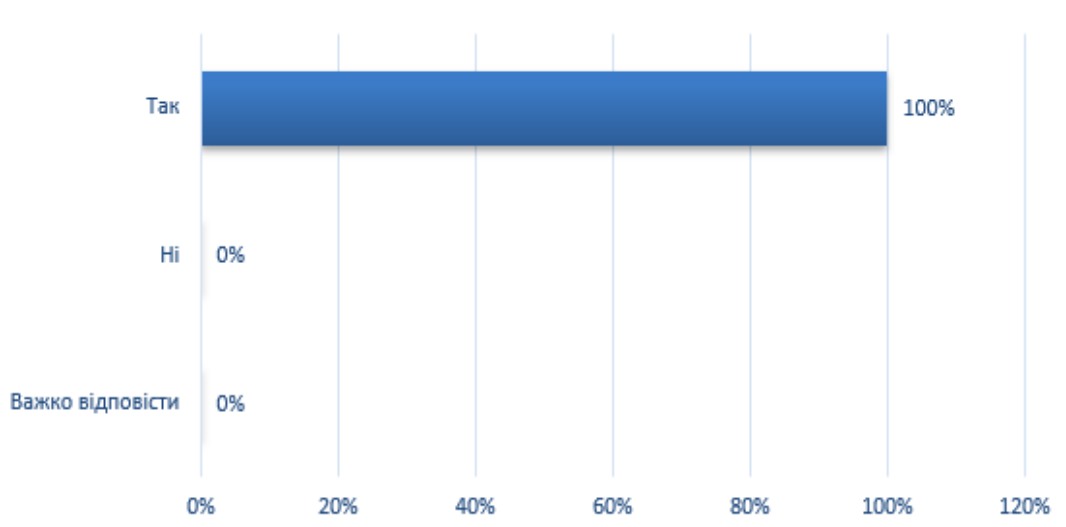

Рисунок 2 - Оцінювання «*Чи вважаєте Ви, що необхідно залучати роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм?*» (у відсотках)

Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали:

- *необхідно ввести до освітнього процесу* – бджільництво, технологія захисту ґрунту, виноробство, сортовивчення овочевих культур ;
- *необхідно вивести з освітнього процесу* - пропозицій не надійшло.

Інших пропозицій від викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми «Садівництво та виноградарство» - пропозицій не надійшло.

Висновки

1. Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Садівництво та виноградарство» за критерієм «Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу» показали, що знання випускника зі спеціальності «відповідають повністю» на 63% та «швидше відповідають» на 38%, тоді як в минулому році даний розподіл складав 51% та 49%. Причина покращення результату полягає у проведенні стажування викладачів на підприємствах садівничої галузі.

2. У ході проведеного моніторингу були виокремлені та проранжовані компетентності випускників. На думку науково-педагогічних працівників, залучених до викладання на освітньо-професійній програмі «Садівництво та виноградарство» найбільш суттєві це – «здатність застосовувати знання на практиці» та «здатність до навчання». Основну перевагу викладачі надали саме професійним навичкам, які набуваються здобувачами в ході освітнього процесу. Найменші бали отримали – «елементарні ком'ютерні навички», «знання другої мови», «здатність породжувати нові ідеї (креативність)». Це пояснюється виключно компетентністним підходом при підготовці майбутнього фахівця висвітленим в ОПП. Віднесення такої компетентності як «елементарні ком'ютерні навички» до найменш важливіших не є зовсім вірним, з огляду на масштабну діджиталізацію технологічних процесів в аграрній галузі. Тому в програми стажування викладачів та робочі програми навчальних дисциплін слід включати питання інформатизації, комп'ютеризації сучасних агротехнологій.

3. Результати оцінювання якостей та навичок випускників показали високий рівень (максимальний відсоток за 4 і 5 балами): «володіння інформаційними та комунікаційними технологіями» та «рівень загальнотеоретичної підготовки», «рівень базових (професійних) знань і навичок», «здатність працювати в колективі, команді», «здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці». Низький рівень оцінювання якостей та навичок випускників мають критерії - «націленість на кінцевий результат», «навички управління персоналом, колективом». Для підвищення рівня вказаних критеріїв пропонується збільшити частку навчальних занять, які будуть сприяти розвитку у здобувачів ВО творчості і раціональності, аналізу і синтезу, актуальності і прогнозування. Пропонується проводити виховні години із залученням коуч-тренерів, кваліфікованих осіб та спеціалістів з метою

формування навичок управління персоналом. Впровадження освітньо-професійної програми передбачає базове формування даних навичок у здобувачів ВО з подальшим їх набуттям та вдосконаленням вже безпосередньо під час роботи та професійного розвитку (особливо це стосується «ведення ділової документації»).

4. Респондентами було виокремлено п'ять найбільш необхідних складових освітньо-професійної програми «Садівництво та виноградарство», на яких необхідно сфокусувати увагу при перегляді та оновленні ОПП, це: «спрямованість дисциплін на майбутню професію», «залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах». Тому, при оновленні освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

5. Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали необхідно ввести до освітнього процесу – бджільництво, технологія захисту ґрунту, виноробство, сортовивчення овочевих культур. Також викладачі вважають за необхідне залучення до розроблення освітніх програм роботодавців.

6. Надані пропозиції викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої програми будуть розглянуті та обговорені на засіданні робочої групи.

Гарант ОПП «Садівництво та виноградарство»
за першим (бакалаврським)
рівнем освіти

Ольга АЛЕКСЕЕВА

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР